

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-88 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 09-34/802-203
Karar Tarihi : 5.8.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: İsmail Atalay YOLCU, Tuğçe KOYUNCU

C. ŞİKAYET EDEN: Hekimoğlu Petrol Tic. San. A.Ş.
Fevzi Çakmak Mh. Ankara Yolu Üzeri No:182 Karatay/Konya

20 **D. HAKKINDA İLK İNCELEME**
YAPILAN : Shell&Turcas Petrol A.Ş.
Karamancılar İş Merkezi, Gülbahar Mah. Salih Tozan Sok. No:18
B Blok Esentepe - Şişli 34394 İstanbul

E. DOSYA KONUSU: **Shell&Turcas Petrol A.Ş.’nin rekabeti engelleyici işlemlerinin önlenmesi talebi.**

30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Şikayet dilekçesinde özetle; mülkiyeti başvuru sahibi Hekimoğlu Petrol Tic. San. A.Ş. (Hekimoğlu)’ye ait olan taşınmazın 1.11.1993 tarihli kira sözleşmesi ile Shell&Turcas A.Ş. (Shell)’ye 20 yıl süreyle kiralandığı, kira sözleşmesi karşılığında Shell ile Hekimoğlu arasında 1.11.1993 tarihli akaryakıt bayiliği işletme sözleşmesi imzalandığı, söz konusu işletme sözleşmesinin 1997 yılında karşılıklı olarak feshedildiği ve aradaki bayilik ilişkisinin son bulduğu, ancak Shell’in kira sözleşmesinin şerhine ilişkin tapudaki kaydı terkin ettirmediği, Shell’in adı geçen taşınmazı Avcan Gıda ve Petrol Ürünleri Paz. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Avcan Gıda)’ye kiraladığı ve taraflar arasında işletme sözleşmesi imzalandığı, gerek yasal düzenleme, gerekse Rekabet Kurulu kararları uyarınca Hekimoğlu ile Shell arasındaki kira sözleşmesinin 18.9.2010 tarihinde feshedilmiş sayılacağına ilişkin ihtarname gönderilmesine rağmen Shell tarafından gönderilen cevabi ihtarnamede, kira sözleşmesinin bitim tarihinin 1.11.2013 olduğunun kendilerine bildirildiği, bu durum karşısında 4054 sayılı Kanunun 4. ve 6. maddelerine aykırı davranan Shell’in rekabeti engelleyici işlemlerinin önlenmesi için Rekabet Kurumuna başvuru zorunluluğu doğduğu belirtilmiştir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 6.7.2009 tarih ve 4666 sayı ile giren bildirim üzerine, yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 24.7.2009 tarih ve 2009-1-88/İİ-09-İAY sayılı İlk İnceleme Raporu, 28.7.2009 tarih, REK.0.05.00.00-110/144 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-34 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;

- Taraflar arasındaki işleticilik sözleşmesi ve bununla bağlantılı 1.11.1993 tarihli kira sözleşmesinden oluşan rekabet yasağına dayalı dikey ilişkinin, 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
- 18.9.2010 tarihinden sonra taraflar arasında mevcut olan dikey ilişkinin her iki tarafın da rızası olmaksızın herhangi bir sebeple uzatılmaya zorlanması halinde 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edilebileceği hususunun Shell&Turcas Petrol A.Ş.'ye bildirilmesi gerektiği,
- 60 - Bununla birlikte kira sözleşmesinin tapudan terkinine karar verme yetkisinin hukuk mahkemelerinde olduğu, bu hususta da başvuru sahibine bilgi verilmesi gerektiği, görüşü ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Yargı kararları, Rekabet Kurulunun 30.10.2008 tarih ve 08-61/997-389 sayılı Total-Akdağ kararı ve sonrasında almış olduğu 5.3.2009 tarihli 09-09/186-56 sayılı Polpet-Moil ile 09-09/187-57 sayılı Barbaros-Alpet kararları çerçevesinde, taraflar arasındaki akaryakıt bayiliğine ilişkin işletme sözleşmesi ile kira sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Rekabet Kurulunun, akaryakıt sektörüne yönelik olarak yapılan önaraştırma neticesinde aldığı 15.11.2006 tarihli ve 06-84/1059-306 sayılı kararında, Total-Mevlana kararına atıfla rekabet yasağına ilişkin olarak yapmış olduğu değerlendirmede, 18.9.2005 tarihinden önce yapılmış olan ve bu tarih itibarıyla kalan süreleri beş yılı aşan anlaşmaların 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan muafiyetten yararlanma ve uygulama süresi bulunduğu belirtilmiştir.

Taraflar arasındaki dikey ilişkiye esas teşkil eden ilk anlaşma olan kira sözleşmesi, 1.11.1993 tarihli olup, 20 yıl süreyle geçerli olmak üzere akdedilmiştir. Dolayısıyla taraflar arasındaki dikey ilişki, 18.9.2010 tarihine kadar grup muafiyeti kapsamındadır. Bayilik sözleşmesinin feshedilmiş olması söz konusu dikey ilişkiyi kesintiye uğratmayacaktır. 18.9.2010 tarihine kadar taraflar müzakere ederek mevcut sözleşmeleri sonlandırmak suretiyle, beş yılı aşmayacak şekilde yeni bayilik sözleşmesi ve bu süre ile uyumlu olarak yeni intifa veya kira sözleşmesi akdedebilecektir. Bu tarihten sonra taraflar arasında akdedilmiş olan işleticilik sözleşmesi ve onunla bağlantılı kira sözleşmesinden oluşan "rekabet yasağına dayalı dikey ilişki"nin her iki tarafın da rızası olmaksızın herhangi bir sebeple uzatılmaya zorlanması halinde, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edilebilecektir.

Dağıtıcı ile istasyon sahibi arasında hem bayilik hem de kira sözleşmesinin bulunduğu durumlarda, kira sözleşmesinin muafiyetten yararlanabileceği üst sınır taraflar arasındaki dikey ilişkiye esas teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarihten itibaren beş yıldır. Dolayısıyla taşınmazın Avcan Gıda'ya kiralanması ve işleticilik sözleşmesi imzalanması, dikey ilişkinin grup muafiyetinden yararlanma süresi bakımından farklı bir yoruma gitmeyi gerektirmemektedir. Nitekim Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 38. paragrafında, "Tebliğ'in 5 inci maddesi ile getirilen bu istisna, "öncelikle ve özellikle" ilişkinin başlangıcından itibaren üçüncü şahıslardan aynı ya da şahsi haklar kapsamında taşınmazın kullanma ve/veya yararlanma hakkının alınması ve bunu müteakiben tesisin bizzat sağlayıcı tarafından işletilmesi ya da kullanma/yararlanma hakkı veren ile hiçbir bağlantısı olmayan şahıslarla bayilik ilişkisinin kurulması ile

sınırlıdır.” hükmü yer almaktadır. Bu nedenle, mevcut bayilik sözleşmesinin taraflarında değişiklik olması halinde geriye kalan kira süresi bakımından 2002/2 sayılı Tebliğ’in 5 (a) maddesinde yer alan istisna hükmünün uygulanması mümkün değildir. Bu çerçevede, taraflar arasında akdedilmiş olan işleticilik sözleşmesi ve onunla bağlantılı kira sözleşmesinden oluşan “rekabet yasağına dayalı dikey ilişki”, 18.9.2010 tarihine kadar grup muafiyeti kapsamındadır.

110 Rekabet Kurulu, Grup Muafiyeti Tebliğleri ile 4054 sayılı Kanunun 4. maddesinin hangi şartlara sahip anlaşmalara uygulanmayacağını önceden ilan etmektedir. Dolayısıyla grup muafiyeti Tebliğlerine uygun olarak yapılan anlaşmaların Kurul’a bildirilmesi gerekmediği gibi bunlarla ilgili olarak Kuruma başvuru yapılması halinde de öncelikle Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyeti koşullarının geçerli olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, ilgili sözleşmelerin hâlihazırda grup muafiyeti kapsamında olduğu, dolayısıyla bu aşamada önaraştırma veya soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

120 Diğer taraftan, başvuru konusu kira şerhinin terkinine karar verme yetkisi hukuk mahkemelerinde olduğundan, bu husus Rekabet Kurumunun görev alanı içine girmemektedir.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Taraflar arasındaki işleticilik sözleşmesi ve bununla bağlantılı 1.11.1993 tarihli kira sözleşmesinden oluşan rekabet yasağına dayalı dikey ilişkinin, 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
2. 18.9.2010 tarihinden sonra taraflar arasında mevcut olan dikey ilişkinin her iki tarafın da rızası olmaksızın herhangi bir sebeple uzatılmaya zorlanması halinde 130 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi çerçevesinde işlem tesis edileceği hususunun Shell&Turcas Petrol A.Ş.’ye bildirilmesine,
3. Bununla birlikte kira şerhinin tapudan terkinine karar verme yetkisinin hukuk mahkemelerinde olduğu hususunda başvuru sahibinin bilgilendirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.